

Lærernes faglige læring for inkludering

Fase 1 Siste sammendragsrapport

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

LÆRERNES FAGLIGE LÆRING FOR INKLUDERING

Fase 1 Siste sammendragsrapport

TPL4I

European Agency for Special Needs and Inclusive Education (Agency) er en uavhengig og selv styrt organisasjon. Agency finansieres av utdanningsdepartementene i medlemslandene og av Europakommisjonen via et driftstilskudd innen utdanningsprogrammet til Den europeiske union (EU).

Delfinansiert av
EU-programmet
Erasmus+

EU-kommisjonens støtte til produksjon av denne publikasjonen betyr ikke at innholdet godkjennes. Det gjenspeiler bare synspunktene til forfatterne, og kommisjonen kan ikke holdes ansvarlig for bruk av denne informasjonen.

Enkeltpersoners synspunkt som kommer til uttrykk i dette dokumentet, støttes ikke nødvendigvis av Agency, dets medlemsland eller EU-kommisjonen.

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2020

Redaktører: Annet De Vroey, Simoni Symeonidou og Amélie Lecheval

Denne publikasjonen er en åpent tilgjengelig ressurs. Dette betyr at du fritt kan åpne, bruke og formidle den når du krediterer European Agency for Special Needs and Inclusive Education. Se Agencys åpen tilgang-policy for mer informasjon:
www.european-agency.org/open-access-policy.

Du kan sitere denne publikasjonen på følgende måte: European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2020. *Lærernes faglige læring for inkludering: Fase 1 Siste sammendragsrapport*. (A. De Vroey, S. Symeonidou og A. Lecheval, red.). Odense, Danmark

Dette arbeidet er lisensiert under en **Navngivelse-IkkeKommersiell-Ingen bearbejdelser 4.0 Internasjonal (CC BY-NC-ND 4.0)-lisens**. Du kan ikke endre eller oversette denne publikasjonen uten tillatelse fra European Agency.

Med henblikk på større tilgjengelighet er denne rapporten tilgjengelig på 25 språk og i elektronisk format på nettsiden til European Agency: **www.european-agency.org**

Dette er en oversettelse av den engelske originalteksten. Se det originale dokumentet på engelsk ved tvil om informasjonens nøyaktighet presentert i oversettelsen.

ISBN: 978-87-7110-926-9 (Elektronisk)

Sekretariatet

Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Danmark
Tlf.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brussel-kontoret

Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tlf.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

Innholdsfortegnelse

Innledning	5
Viktige policy-elementer for TPL for inkludering	6
Trender og nøkkeltemaer i nasjonal/regional TPL for inkluderende retningslinjer	8
TPLs rolle i inkludering i inkluderende opplæringssystemer	10
En profil for inkluderende lærere for å dekke TPL-sammenhengen	11
Avsluttende bemerkninger	12
Prosjektutbytte	13
Referanser	15

Innledning

Med mer varierte elevgrupper enn noen gang tidligere er lærernes viktige rolle og deres behov for faglig læring om inkludering bredt anerkjent. Lærere, forskere og beslutningstakere på lokalt, regionalt, nasjonalt, europeisk og internasjonalt nivå diskuterer i økende grad sammenhengen i mulighetene for lærernes faglige læring (TPL) for å forberede alle lærere og annet personale på å inkludere alle elever.

Policy-utvikling for TPL for inkludering er viktig for inkluderende opplæring. Inkluderende opplæring sikrer at «alle elever i alle aldre har tilgang til meningsfulle læremuligheter av høy kvalitet i sine lokalsamfunn, sammen med venner og medelever» (European Agency, 2015, s. 1). TPL for inkludering er en integrert del av utviklingen av inkluderende opplæringssystemer.

Lærernes faglige læring for inkludering (TPL4I)-prosjektet setter søkelyset på alle retningslinjer som påvirker TPL for inkluderende opplæring. Fase 1 av TPL4I tok sikte på å identifisere de viktigste policy-elementene for å sørge for at alle lærere, på ethvert trinn i karrieren, er forberedt på inkluderende opplæring. Fase 2 vil sette søkelyset på ett enkelt element og knytte det til de andre prosjektene til European Agency for Special Needs and Inclusive Education (Agency). Denne rapporten oppsummerer utbyttet av TPL4I fase 1.

For det første peker den på elementene i et policy-rammeverk for TPL for inkludering. Basert på en **litteraturstudie** av internasjonal policy og forskning (European Agency, 2019a), utviklet TPL4I-teamet et **selvevalueringsverktøy for policy** (European Agency, 2019b). Verktøyet sikter på å hjelpe beslutningstakere med å registrere og evaluere nasjonale/regionale policyer for TPL for inkludering på tre områder:

- Policy-visjon og hovedprinsipper
- Mål og sammenhengende støtte
- Kapasitetsbygging, finansiering og overvåking.

For det andre beskriver denne rapporten de viktigste temaene som ble funnet innenfor de identifiserte policy-elementene hos de 26 europeiske landene. En syntese av alle funnene (European Agency, 2020b) peker på hovedutfordringene for beslutningstakere og leverandører av TPL for inkludering.

For det tredje relaterer rapporten funnene til tidligere arbeid gjort av European Agency, og legger dem inn i en omfattende systemtilnærming.

Til slutt foreslås det en bredere bruk av *Profilen for inkluderende lærere* (European Agency, 2012). Fase 2 av TPL4I vil utforske dette ytterligere.

Viktige policy-elementer for TPL for inkludering

Forskningsartikler og dokumenter på internasjonalt og europeisk nivå peker på hovedtemaene når det gjelder TPL-policyer som sikter på å støtte likeverdighet og inkludering (European Agency, 2019a). Det er spesielt behov for å ta opp **alle læreres** bekymringer for inkluderende praksis.

Sammenhengende TPL-muligheter spenner fra grunnleggende lærerutdanning til innføring, kontinuerlig faglig utvikling og faglig læring for lærerutdannere. I TPL for inkludering er spesialist- og støttepersonale som arbeider med lærerne i inkluderende opplæring en del av sammenhengen. Policyen må derfor sikre at alt personale, inkludert spesialister og rektorer/skoleledere, tar del i kompetanseutvikling for inkludering gjennom hele karrieren.

På samme måte må policyen markedsføre en dypere forståelse av mangfold ved å understreke TPL for **likeverdighet og inkludering**. Samarbeidspraksis er viktig for å utvikle ulike veier for TPL for inkludering og gi alt personale muligheter for refleksjon og faglig læring i inkluderende opplæring.

Basert på disse funnene er TPL4I selvevalueringsverktøyet for policy en omfattende ressurs for policy-refleksjon og utvikling av TPL for inkludering. Den peker til følgende nøkkelområder og viktige policy-elementer:

Visjon og hovedprinsipper:

- **en klar policy-visjon for TPL som gjelder likeverdighet og inkludering**, for å sørge for at alle lærere har faglige læringsmuligheter gjennom hele karrieren når det gjelder inkluderende opplæringsprinsipper, deres pedagogiske ansvar for alle elever og deres bidrag til og samarbeid om inkluderende opplæring.
- **veiledende prinsipper for TPL-policy for inkludering**, for å sikre for at TPL er en forutsetning for inkluderende opplæring og inneholder prinsipper og praksis for inkluderende opplæring, i grunnleggende lærerutdanning og TPL for nyutdannede, erfarne og spesiallærere og for lærerutdannere.

Mål og sammenhengende støtte:

- **mål for TPL for inkluderings-policy** dekker temaer som bidrar til å forstå og implementere inkluderende opplæring: kvalifikasjoner, kompetanseområder, pedagogikk for inkludering, dialog om inkludering og tilpasning av TPL til nasjonale, regionale og lokale policy-mål og systemkrav for et inkluderende opplæringsystem.

- **sammenhengende støtte for alle lærere**, å tilby varierte faglige læringsmuligheter for inkluderende opplæring på tvers av alle nivåer hvor lærere arbeider, inkludert lederskapskompetanse, og å støtte skoler og høyere utdanningsinstitusjoner i å utvikle strategiske planer og samarbeid i TPL for inkludering.

Kapasitetsbygging, finansiering og overvåking:

- **kapasitetsbyggende** strategier, mekanismer, veiledninger, kompetanse og insentiver for alle lærere: strategier for å støtte skoler eller høyere utdanningsinstitusjoner i å bygge sterke lederskapsteam, utvikle spesiallæreres rolle som ressurs for vanlige skoler eller markedsføre inkluderende opplæringspedagogikk, eller veiledninger om kvalitetsvurderinger for å planlegge TPL for inkludering.
- **tilstrekkelige og kostnadseffektive finansieringsmekanismer:** finansielle insentiver, fleksible ressursmekanismer og systematisk datainnsamling for utgifter.
- **overvåking av implementeringen av TPL for inkludering** ved hjelp av et omfattende rammeverk for ansvarlighet, mekanismer for å håndtere ulikheter i tilgang og mekanismer som støtter eierskap til gjennomgangs- og forbedringsprosesser (European Agency, 2019b).

Trender og nøkkeltemaer i nasjonal/regional TPL for inkluderende retningslinjer

---

Tjuseks land¹ deltok i et opplegg for å kartlegge retningslinjer for TPL for inkludering. I samarbeid med Agencys representanter fra disse landene fullførte TPL4I-teamet 26 nasjonale/regionale **kartleggingsmatriser for policy** (European Agency, 2020a) ved å bruke selvevalueringsverktøyet for policy (European Agency, 2019b).

Matrisen illustrerer nasjonale/regionale retningslinjer for TPL for inkludering. Analyser av de fullførte matrisene gjør beslutningstakere og andre aktører i stand til å identifisere policy-områder som land for tiden er opptatt av, i henhold til internasjonale policy-anbefalinger og forskningsfunn, og dem som fremtidig policy-utvikling bør ta hensyn til.

---

¹ Belgia (Flandern), Bulgaria, Danmark, Estland, Frankrike, Hellas, Island, Italia, Kypros, Latvia, Litauen, Malta, Norge, Portugal, Serbia, Slovakia, Spania, Storbritannia (Nord-Irland), Storbritannia (Skottland), Storbritannia (Wales), Sveits, Sverige, Tsjekkia, Tyskland, Ungarn, Østerrike

Analyser av matrisene avdekket følgende trender (European Agency, 2020b):

Det er internasjonale anbefalinger for omfattende policyer for TPL for inkludering basert på ideen om likeverdighet. Til tross for dette forstås inkludering i nasjonale/regionale policyer som behovet for egne policyer for enkelte elevgrupper, slik som dem med spesielle læringsbehov. **Separate utdannings-policyer for spesifikke målgrupper leder ofte til separate eller spesifikke veier i TPL.** Derfor er det diskutabelt hvor langt prinsippene om likeverdighet understøtter TPL-veien.

I hvilken grad inkluderende opplæring er en del av sammenhengen for TPL-policy, varierer fra land til land. I tillegg er det i mange land avstand mellom de forskjellige fasene i TPL-sammenhengen, spesielt i innføring for nyutdannede lærere og faglig utvikling for lærerutdannere, inkludert rektorer/skoleledere. Spennet av retningslinjer i grunnleggende lærerutdanning og kontinuerlig faglig utvikling foreslår at inkluderende opplæring noen ganger er en del av TPL-policyene. I mange tilfeller dekker allikevel **TPL-muligheter elever som er kategorisert til å ha spesielle utdanningsbehov uten en klar tanke om kompetanse for inkludering.**

Implementeringen av TPL for inkludering reflekterer en **rekke samarbeidsstrategier og tilnærminger for kapasitetsbygging.** Disse fremmer allikevel ikke alltid samarbeid mellom alle lærere eller mellom lærere med ulike roller (f.eks. vanlige klasselærere og spesialpedagoger). Mens generelle TPL-finansieringsmekanismer dekker TPL for inkludering, mangler data for utgifter til TPL for inkludering. Overvåking er avhengig av skolens kvalitetsvurderingsprosesser. Imidlertid er det mangel på samarbeid mellom ulike aktører, som departementer, lokale myndigheter, universiteter og andre organer eller nettverk når det gjelder å styrke TPL-retningslinjer for inkludering.

Ved vurdering av disse funnene er **hovedanbefalingene for beslutningstakere** å:

- **utvikle en policy-visjon for TPL for inkludering gjennom hele karrieren**, engasjere alle lærere – inkludert spesialpersonale – i TPL for inkludering og gjøre dem i stand til å møte alle elevers behov, heller enn å fokusere på behovet til spesielle elevgrupper;
- **se gjennom policy-mål for TPL for alle lærere** og tilby spesielt veiledning og strategier som tar i betraktning nødvendige kompetanseområder for inkluderende opplæring;
- **understreke samarbeid mellom alle aktører** som er involvert i TPL for inkludering.

TPLs rolle i inkludering i inkluderende opplæringsystemer

I tillegg ble funnene knyttet til European Agencys økosystemmodell for inkluderende opplæringsystemer (European Agency, 2017a, 2017b). Økosystemmodellen forklarer hvordan ulike strukturer, prosesser og utbytte av inkluderende policyer og praksis, på ulike systemnivåer, samspiller med hverandre og påvirker elevene.

Et spesifikt policy-område som sikter på å støtte inkluderende opplæring, slik som TPL for inkludering, betraktes som en «skive» av utviklingen av inkluderende opplæringsystemer. På denne måten kan de identifiserte utfordringene på området lokaliseres i hele økosystemmodellen. Dette gjør det mulig å forstå hvordan individuelle faktorer, skole- og eksterne faktorer, slik som lokalsamfunnets, nasjonalt eller regionalt policy-rammeverk, påvirker en elevs utvikling i utdanningssystemet.

European Agency har brukt denne tilnærmingen til å forklare beslutningstakeres påvirkning på elevenes utbytte i flere prosjekter:

- **Inkluderende barnehage** (European Agency, 2017a)
- **Raising the Achievement of All Learners in Inclusive Education** (European Agency, 2017b)
- **Støtte til inkluderende skoleledelse** (European Agency, 2019c)
- **Forebygge frafall** (European Agency, 2019d).

Ved å anvende denne tilnærmingen med TPL for inkluderende policy, oppstår følgende utfordringer i hele økosystemet:

På **nasjonalt/regionalt nivå** reflekterer TPL-retningslinjene den eksisterende utdanningspolicyen. Disse fremmer rettighetene for spesifikke grupper elever, i stedet for å fremme like muligheter for alle elever og inkluderende opplæringsprinsipper. TPL-policyer må rette søkelyset mot å møte alle elevers behov. Dessuten må disse policyene bygge bro over avstanden mellom ulike TPL-faser.

På **lokalsamfunnsnivå** tilbyr samarbeid mellom skolebaserte lærere og lærerutdannere på universitet og høyskoler et bredt spenn av muligheter for TPL for inkludering. Samarbeid mellom skoler og lokale myndigheter trenger en justering av policy-visjon, skolestrategiplaner og læreres behov for TPL for inkludering.

På **skolenivå** må policyer for nyutdannede og erfarne lærere og for annet personale med ulike kvalifikasjoner og roller, støtte TPL-muligheter for samarbeid, inkludert lærerutdannere, slik som veilederlærere og rektorer/skoleledere.

På **individuell nivå** trenger lærere retningslinjer som tilbyr kjerneverdiene og kompetansen til å møte alle elevers behov for å sørge for tilgjengelighet av TPL for inkluderingsmuligheter og gjøre lærere i stand til å følge fleksible og justerbare veier for TPL for inkludering.

En profil for inkluderende lærere for å dekke TPL-sammenhengen

---

Funnene ovenfor ble forbundet med kjerneverdiene og kompetansen i *Profil for inkluderende lærere* (European Agency, 2012). *Profilen* ble designet for policy-utvikling i grunnleggende lærerutdanning. TPL4I-funnene understreker behovet for samarbeids-TPL for inkludering på tvers av det faglige kontinuum av lærere og spesialpersonale. Funnene foreslår derfor å anvende *Profil*:

- kan dekke kontinuumet av muligheter for TPL for inkludering, på tvers av læreres karriere og utover læreryrket, inkludert faglige læring for spesialister og lærerutdannere. Alle lærere må være forberedt på inkluderende opplæring gjennom hele TPL for inkludering og gjennom samarbeidslæring for alle, i stedet for å tilby ulike faglige læringsmuligheter som leder til ulike faglige kvalifikasjoner.
- må informere policy-diskusjoner om kjerneverdiene som ligger til grunn for mulighetene i TPL for inkludering. Alle faser av sammenhengen for TPL for inkludering må ha kjerneverdier som setter tydelig søkelys på verdsetting av elevmangfold, støtter alle elever, arbeider med andre og tar del i TPL for inkluderende aktiviteter. Ved å anvende *Profilens* kjerneverdier og kompetanser i alle faser av sammenhengen for TPL for inkludering, vil landene få hjelp til å bygge bro over avstandene i policyen for kapasitetsbygging.
- må informere policy-diskusjoner om viktig kompetanse for alle profesjonelle som arbeider i inkluderende omgivelser. Kvaliteten på opplæringsmulighetene som er nødvendige for inkluderende opplæring, avhenger av kvaliteten på lærernes kunnskap, holdninger og ferdigheter, noe som utvikles gradvis gjennom karrieren. Uten en tilstrekkelig sammenheng for TPL for inkluderende muligheter, vil lærere ikke ha verktøy til å forme og levere kvalitet i utdanningen for alle elever.
- kan starte finansieringsmekanismer for TPL for inkludering (f.eks. finansiering på nasjonalt, regionalt og lokalt nivå) og måle prosedyrer for å oppfylle kjerneverdiene i personlig og faglig utvikling.

Disse funnene rettferdiggjør *Profilens* bruk på tvers av sammenhengen for TPL for inkludering. Fase 2 av TPL4I vil ta for seg dette.

For å nå alle elever og garantere høy kvalitet i utdanningen for alle, må inkluderende opplæring fremfor alt inkludere alle lærere: lærerstudenter, nyutdannede lærere, erfarne

lærere, spesialpedagoger og annet støttepersonale samt lærerutdannere. Bruk av *Profilen* presenterer en visjon og kompetanseområder for videre policy-utvikling i TPL for inkludering.

Avsluttende bemerkninger

TPL4I-prosjektet dekker et viktig tema i policy-utvikling som er allment anerkjent som en forutsetning for inkluderende opplæring. Lærere og annet personale som er involvert i inkluderende praksis, så vel som alle aktører involvert i utvikling av inkluderende opplæring på ulike systemnivåer, må ha tilgang til et sammenhengende og kontinuerlig utvalg av faglige læringsmuligheter for å kunne tilby skoler for alle.

Analysene av landenes selvevaluering av de viktigste policy-elementene i TPL for inkludering fant at:

- Policy-støtte for TPL for inkludering er ikke jevnt fordelt gjennom kontinuumet av læring gjennom hele karrieren for alt personale som er involvert i inkluderende opplæring.
- En delt visjon om rettferdighet er nødvendig for å understøtte all TPL for inkludering og bygge bro over avstandene i ulike mangfoldstemaer.
- Samarbeidstilnærming på tvers av skolenivåer og med andre aktører, f.eks. på kommunalt eller nasjonalt/regionalt nivå, viser ulike muligheter for TPL for inkludering. Men det behøves mer samarbeid på tvers av sektorer som varer hele karrieren.

Viktigst for å styrke læreres og skolars forpliktelse og tiltro til egen mestringsevne i inkluderende opplæring, **er at læreres kompetanserammeverk for inkludering er et nøkkelement i policy-rammeverket for TPL for inkludering.**

Disse endelige funnene maner til handling for å oppmuntre og støtte policy-utvikling for landene.

Basert på aksept for felles verdier og kompetanseområder for inkludering, kan *Profil for inkluderende lærere* (European Agency, 2012) tilby det nødvendige kompetansenettverket for å nå ut til et større faglig publikum. Målet er å forberede alle lærere og deres kolleger på inkluderende opplæring og ivareta deres forpliktelse til kontinuerlig opplæring på området.

Fase 2 av TPL4I vil utforske bruken av *Profilen* videre for å vurdere inkluderende læring og rettferdighet i utdanning på tvers av alle TPL for inkluderende muligheter. Av den grunn, og med ekstra vekt på Bærekraftige utviklingsmål 4 (Forente nasjoner, 2015), oppmuntres

inkluderende opplærings-policyer til å utvide beskjeden fra «Alle betyr alle» (UNESCO, 2020) til «Alle betyr alle lærere». Dette er en påminnelse om kompetanseområdene alle fagfolk på området må etterstrebe.

Prosjektutbytte

TPL4I fase 1-aktivitetene resulterte i **TPL4I Litteraturstudie** (European Agency, 2019a), **TPL4I Selvevalueringsverktøy for policy** (European Agency, 2019b), **TPL4I Kartleggingsmatrise for policy** (European Agency, 2020a), **TPL4I Analyse av lands-policyer i Europa** (European Agency, 2020b), **TPL4I Metoderapport** (European Agency, 2020c) og denne **TPL4I Fase 1 Siste sammendragsrapport**.

Alle resultatene er tilgjengelige på TPL4I-prosjektets nettområde: www.european-agency.org/projects/TPL4I.

Referanser

European Agency for Development in Special Needs Education, 2012. *Profil for inkluderende lærere*. (A. Watkins, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/teacher-education-inclusion-profile-inclusive-teachers (Sist besøkt november 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2015. *Posisjonen til Agency på inkluderende opplæringsystemer*.

www.european-agency.org/resources/publications/agency-position-inclusive-education-systems-flyer (Sist besøkt oktober 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2017a. *Inclusive Early Childhood Education: New Insights and Tools – Contributions from a European Study [Inkluderende barnehage: Nye innsikter og verktøy – bidrag fra en europeisk studie]*. (M. Kyriazopoulou, P. Bartolo, E. Björck-Åkesson, C. Giné og F. Bellour, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-early-childhood-education-new-insights-and-tools-contributions (Sist besøkt august 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2017b. *Raising the Achievement of All Learners: A Resource to Support Self-Review [Raising the Achievement of All Learners: En ressurs for å støtte egengjennomgang]*. (V.J. Donnelly og A. Kefallinou, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review (Sist besøkt desember 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2019a. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Literature Review [Lærernes faglige læring for inkludering: litteraturstudie]*. (A. De Vroey, S. Symeonidou og A. Watkins, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-literature-review (Sist besøkt februar 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2019b. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Policy Self-Review Tool [Lærernes faglige læring for inkludering: Selvevalueringsverktøy for policy]*. (S. Symeonidou og A. De Vroey, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-policy-self-review-tool (Sist besøkt februar 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2019c. *Inclusive School Leadership: Exploring Policies Across Europe [Inkluderende skoleledelse: Utforsker retningslinjer over hele Europa]*. (E. Óskarsdóttir, V. Donnelly og M. Turner-Cmuchal, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-school-leadership-synthesis (Sist besøkt oktober 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2019d. *Preventing School Failure: Examining the Potential of Inclusive Education Policies at System and Individual Levels [Forebygge frafall: undersøke potensialet i policyer for inkluderende opplæring i relasjon med system og individ]*. (A. Kefallinou, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/preventing-school-failure-synthesis-report (Sist besøkt oktober 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2020a. *TPL4I policy mapping grids [TPL4I kartleggingsmatrise for policy]*. Odense, Danmark.

www.european-agency.org/projects/TPL4I/policy-mapping (Sist besøkt november 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2020b. *Teacher Professional Learning for Inclusion: An Analysis of Country Policies in Europe [Lærernes faglige læring for inkludering: En analyse av lands-policyer i Europa]*. (S. Symeonidou, A. De Vroey og A. Lecheval, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-synthesis (Sist besøkt desember 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2020c. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Methodology Report [Lærernes faglige læring for inkludering: Metoderapport]*. (A. De Vroey og S. Symeonidou, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-methodology (Sist besøkt desember 2020)

Forente nasjoner, 2015. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development [Forandrer vår verden: 2030-agendaen for bærekraftig utvikling]*. Resolusjon vedtatt av generalforsamlingen den 25. september 2015. A/RES/70/1.

sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld (Sist besøkt desember 2020)

UNESCO, 2020. *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all [Global rapport for utdanningsovervåking 2020: Inkludering og utdanning: Alle betyr alle]*. Paris: UNESCO.

unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718/PDF/373718eng.pdf.multi (Sist besøkt desember 2020)

Sekretariatet:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tel: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Brussel-kontoret:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tel: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org